

Negyedik előadás

A POZITÍV LEÍRÁS ÉS A KAUZÁLIS ELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

Háttéranyag:

Kornai János: *Gondolatok a kapitalizmusról* (Budapest: Akadémiai Kiadó, 2011), 2. tanulmány, 128-144. old.

Kornai János: *A szocialista rendszer* (Budapest: HVG Kiadó, 1993), 15. fejezet, 380-399. old.

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

- Az egyensúly feltételeinek tisztázására

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

- Az egyensúly feltételeinek tisztázására
- Mérceként, összehasonlítási alapként

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

- Az egyensúly feltételeinek tisztázására
- Mérceként, összehasonlítási alapként

A VALÓSÁG POZITÍV LEÍRÁSÁBAN

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

- Az egyensúly feltételeinek tisztázására
- Mérceként, összehasonlítási alapként

A VALÓSÁG POZITÍV LEÍRÁSÁBAN

Általában nem munkaképes

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

- Az egyensúly feltételeinek tisztázására
- Mérceként, összehasonlítási alapként

A VALÓSÁG POZITÍV LEÍRÁSÁBAN

Általában nem munkaképes

- Örökös változás!

Az „egyensúly” fogalmának munkaképessége

AZ ELMÉLET VILÁGÁBAN

Munkaképes

Használható:

- Az egyensúly feltételeinek tisztázására
- Mérceként, összehasonlítási alapként

A VALÓSÁG POZITÍV LEÍRÁSÁBAN

Általában nem munkaképes

- Örökös változás!
- A gazdasági valóság egymással ütköző folyamatai többnyire nem ellensúlyozzák egymást

Rokonság a gazdasági valóság fejlődése és a biológiai evolúció között

3. SLIDE

ÉLŐVILÁG

KAPITALISTA GAZDASÁG

Mutációk

**Új termékek, új technológiák,
új vállalatok, innováció**

Természetes szelekció

**Verseny által indukált
szelekció**

**Haladás az egyszerűbb
struktúráktól a
bonyolultabbak felé**

**Sok ágazatban: Haladás az
egyszerűbb struktúráktól a
bonyolultabbak felé**

Motívum: túlélés

Egyik fő motívum: túlélés

A piac két jellegzetes állapota

– Az elnevezések áttekintése

Elnevezés

A mechanizmus mely vonásait emeli ki

1. Hiánygazdaság *versus* többletgazdaság

A vételi, illetve a termelési-eladási szándék nem teljesül. A hiányjelenségek, illetve a többletjelenségek dominálnak.

2. Keresletkorlátos gazdaság *versus* kínálatkorlátos gazdaság (vagy erőforrás-korlátos gazdaság)

Melyik a domináns korlát, amelybe a termelés expanziója beleütközik?

3. Túlkeresleti gazdaság *versus* túlkínálati gazdaság

Makroértelmezésben: melyik aggregált változó a „hosszabb oldal”?

Mikroértelmezésben: melyik a gyakrabban és intenzívebben megjelenő „hosszabb oldal”?

4. Eladók piaca *versus* vevők piaca

Melyik oldal az erősebb a piacon?

A piaci felek erőfeszítéseire utal: az eladó nyomja-e az árut a vevőre, vagy a vevő igyekszik magához „szívni”.

5. Nyomás *versus* szívás

Tartós aszimmetrikus piaci állapot

Egyetértés a következő elméleti irányzatokkal

Tartós aszimmetrikus piaci állapot

Egyetértés a következő elméleti irányzatokkal

KERESLET-KORLÁTOS GAZDASÁG

Káldor, poszt-keynesiánus iskola

Tartós aszimmetrikus piaci állapot

Egyetértés a következő elméleti irányzatokkal

KERESLET-KORLÁTOS GAZDASÁG

Káldor, poszt-keynesiánus iskola

DISEQUILIBRIUM-ISKOLA

Portes, Benassy, Malinvaud

Tartós aszimmetrikus piaci állapot

Egyetértés a következő elméleti irányzatokkal

KERESLET-KORLÁTOS GAZDASÁG

Káldor, poszt-keynesiánus iskola

DISEQUILIBRIUM-ISKOLA

Portes, Benassy, Malinvaud

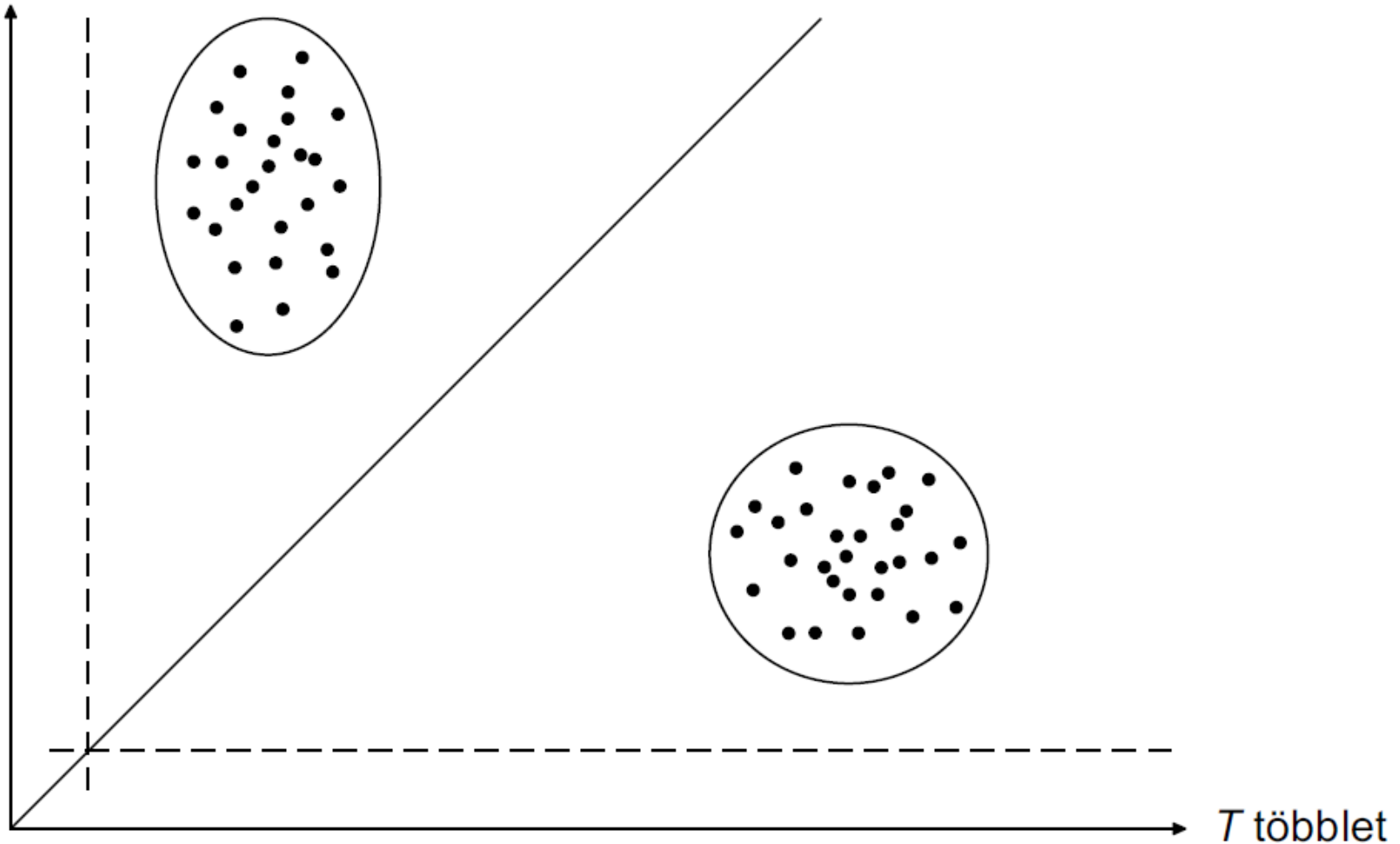
MUNKANÉLKÜLISÉGI EGYENSÚLY

(Unemployment equilibrium)

Layard, Pissarides

A hiánygazdaság és a többletgazdaság szemléltetése

H hiány

A két piaci rezsim definíciója

A hiánygazdaság az a piaci rezsim, amelyben általánosak, krónikusak és intenzívek a hiányjelenségek. Előfordulnak benne többletjelenségek, de azok elszigeteltek, átmenetiek, és többnyire nem intenzívek.

A többletgazdaság az a piaci rezsim, amelyben általánosak, krónikusak és intenzívek a többletjelenségek. Előfordulnak benne hiányjelenségek, de azok elszigeteltek, átmenetiek, és többnyire nem intenzívek

1. állítás

Csak a kapitalista rendszer képes a gazdaság egészét átfogó többletgazdaságot létrehozni és tartósan újratermelni.

Csak a kapitalizmus képes létrehozni és tartósan újratermelni azokat a mechanizmusokat, amelyek a többletgazdaság krónikus tüneteit generálják.

2. állítás

Ha egy adott országban kapitalista rendszer van, akkor annak többletgazdaságként *kell* működnie. A többletgazdaság a kapitalizmus immanens tulajdonsága.

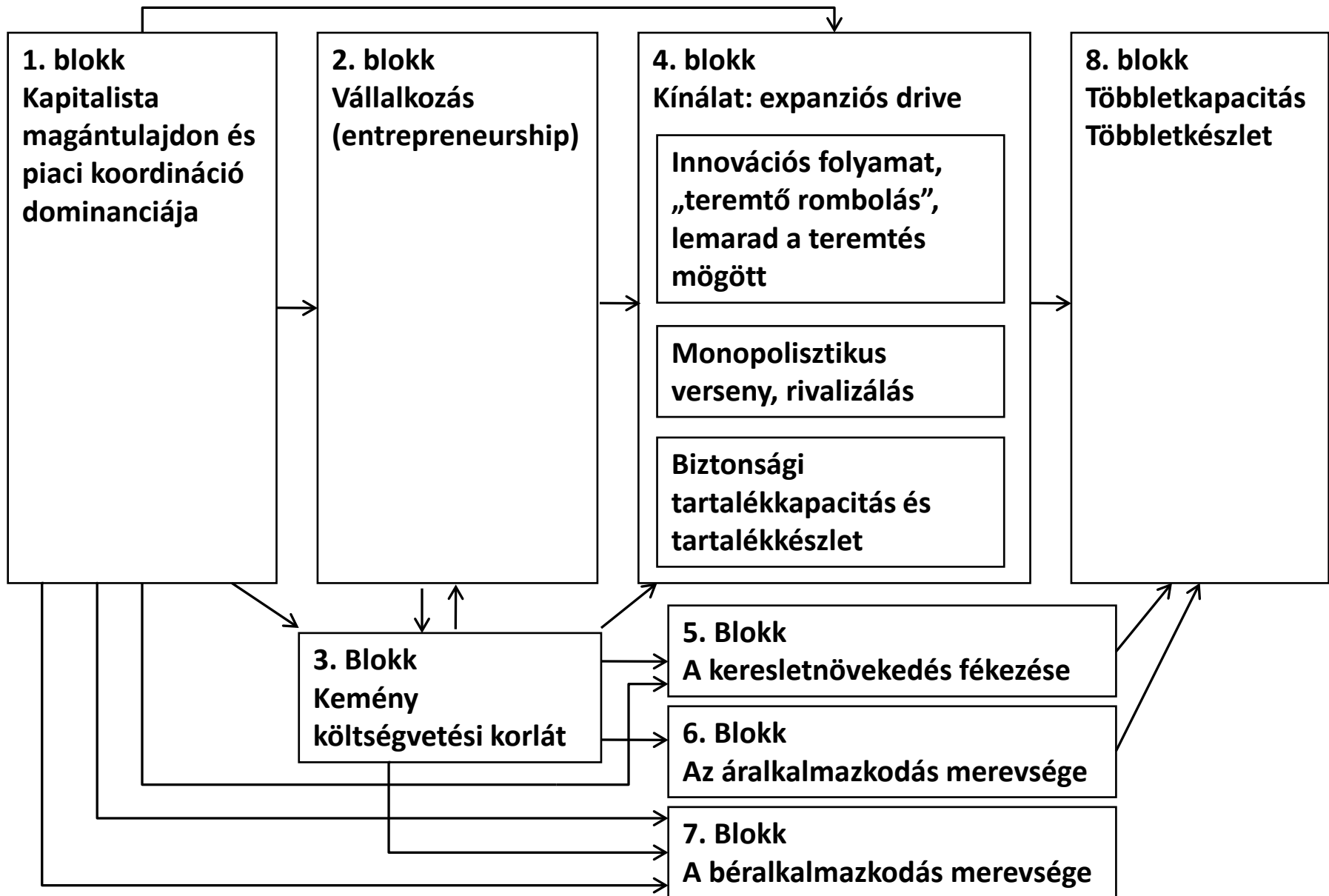
3. állítás

Csak a szocialista rendszer képes a gazdaság egészét átfogó hiánygazdaságot létrehozni és tartósan újrateermelni. Csak a szocializmus képes létrehozni és tartósan újrateermelni azt a mechanizmust, amely a hiánygazdaság krónikus tüneteit generálja.

4. állítás

Ha egy adott országban szocialista rendszer van, akkor annak hiánygazdaságként *kell* működnie. A hiánygazdaság a szocializmus immanens tulajdonsága.

A többletgazdaságot generaló tényezők oksági láncolata (árupiac)

A gazdasági szereplők hajlamainak elemzéséhez

Melyek azok az ismétlődő jelenségek, amelyeket hajlamok váltanak ki?

Milyen tényezők váltották ki a hajlamot? Mennyire mélyek a gyökerek?

- A „nagy rendszer”: szocializmus, kapitalizmus?
- Vagy az adott nagy rendszeren belül: valamilyen speciális, megváltoztatható mechanizmus, ösztönzési formula stb.?

Reális elképzeléseket kidolgozni a hajlam ellensúlyozására, tompítására, korlátozására!

Illúziók nélkül!